

Ymmärrä Suomea -videosarjan jakson "Demokratia ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen" teksti

Suomi on tasavalta, jota hallitaan demokraattisesti.

Demokratia tarkoittaa sitä, että valta on kansalla eli meillä kaikilla yhteisesti. Käytämme tätä valtaa äänestämällä.

Suomalaiset äänestävät keskuudestaan joka neljäs vuosi kansanedustajat eduskuntaan, joka päättää maan asioista.

Eduskunta valitsee maalle pääministerin, joka johtaa hallitusta eli kaikkia ministereitä. Suomen hallitukset ovat yleensä useamman puolueen muodostamia. Hallitus valmistelee ja toteuttaa eduskunnan tekemät päätökset.

Eduskunnan tärkein tehtävä on päättää valtion rahankäytöstä ja Suomen laeista. Voi siis sanoa, että päätämme pelisäännöistä yhdessä. Suomen kansalaiset voivat myös tehdä lakialoitteita eduskunnan käsiteltäväksi, jos saavat omaan ehdotukseensa vähintään 50 000 allekirjoitusta.

Suomen valtion päämies on presidentti. Hänetkin valitsee kansa joka kuudes vuosi pidettävissä presidentinvaaleissa.

Suomen vaalituloksiin voi luottaa: vaalirahoitusta valvotaan, lehdistö voi vapaasti tutkia ehdokkaiden taustoja ja äänestyspaikoilla on tarkka seuranta.

Vaalien lopputulos riippuu siitä, miten enemmistö suomalaisista on äänestänyt. Siksi jokaisen äänellä on merkitystä.

Suomessa on myös vaalisalaisuus. Se tarkoittaa, että jokainen äänioikeutettu saa itse päättää, ketä äänestää, eikä valinnasta ole pakko kertoa kenellekään.

Äänestysikäraja on kaikissa vaaleissa 18 vuotta.

Eduskunta- ja presidentinvaaleissa äänestäjän on oltava Suomen kansalainen. Kunta- ja europarlamenttivaaleissa säännöt ovat hieman erilaiset.

Kuntavaaleissa saavat äänestää kaikki Suomessa pysyvästi vähintään kaksi vuotta asuneet täysi-ikäiset ihmiset.

Kuntavaaleissa äänestäjät valitsevat oman kotikuntansa kunnanvaltuutetut eli henkilöt, joilla on ylin päätäntävalta kunnan asioista.

Europarlamenttivaaleissa saavat äänestää täysi-ikäiset EU-maan kansalaiset. Ihmisen asuinpaikasta, asumishistoriasta ja omasta halusta riippuu, äänestääkö hän kotimaansa vai asuinmaansa edustajaa.

Vaikka ihmisellä ei olisi äänioikeutta vaaleissa, on muita vaikutusmahdollisuuksia paljon.

Kotona Suomessa

Astu sisään. Se kannattaa.

Suomessa on runsaasti kansalaisjärjestöjä. Niihin kuuluvilla ihmisillä on jokin yhteinen päämäärä ja siksi ne ovat hyvä paikka tavata samoista asioista kiinnostuneita ihmisiä. Urheilu-, kulttuuri-, harrastus-, uskonnolliset ja poliittiset järjestöt sekä työntekijöiden etuja ajavat ammattiyhdistykset – toimintaa on joka lähtöön.

Järjestöön kuuluminen on hyvä tapa vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin ja tutustua ihmisiin.

Suomen laki turvaa ihmisille paljon oikeuksia. Yksi niistä on kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. Se tarkoittaa, että kaikki voivat kokoontua rauhanomaisesti esimerkiksi mielenosoituksiin tai liittyä haluamaansa yhdistykseen.

Kaikilla ihmisillä on myös mielipiteen- ja sananvapaus. Se tarkoittaa oikeutta ilmaista ja vastaanottaa tietoja ja mielipiteitä vapaasti ilman, että viranomaiset tai kukaan muu saavat puuttua siihen. Sananvapaus koskee myös mielipiteitä, jotka ovat erilaisia kuin enemmistön tai valtaapitävien näkemykset.

Puheet ja tekstit eivät kuitenkaan saa rikkoa Suomen lakeja.

Sananvapaus koskee myös suomalaisia tiedotusvälineitä. Sanomalehdillä sekä televisio- ja radiokanavilla on täysi oikeus kertoa yhteiskunnan epäkohdista. Tiedotusvälineet tutkivat paljon esimerkiksi virkamiesten, poliitikkojen ja suuryritysten toimintaa.

Kansainvälisten vertailujen mukaan Suomi on yksi maailman vähiten korruptoituneista maista. Tämän osoituksia ovat lehdistönvapaus, kansalaisoikeudet, riippumaton oikeusjärjestelmä sekä hallinnon avoimuus. Suomessa ei makseta lahjuksia lääkäreille, poliiseille tai opettajille. Lahjusten vastaanottaminen on rikos.

Suomessa viranomaisten tehtävä on palvella kaikkia ihmisiä yhdenvertaisesti.

Esimerkiksi poliisi tutkii rikoksia puolueettomasti. Sama koskee tuomioistuimia: uhrin tai tekijän sukupuoli, alkuperämaa, uskonto, poliittinen mielipide, yhteiskunnallinen asema tai varallisuus eivät saa vaikuttaa tuomioistuimen päätökseen.

Syrjintä on Suomessa kiellettyä. Sitä ei saa tapahtua koulutuksessa, työelämässä, viranomaispalveluissa, terveydenhuollossa, kaupassa, ravintolassa tai missään muuallakaan.

Syrjinnän tai epäasiallisen kohtelun uhriksi joutuvat voivat ilmoittaa asiasta poliisille tai pyytää apua yhdenvertaisuutta valvovilta viranomaisilta.

Suomen tapa hoitaa asioita pohjautuu siihen ajatukseen, että kaikki ihmiset ovat yhtä arvokkaita. Jokaisella yksilöllä on oikeus saada oma äänensä kuuluviin, ajaa itselleen tärkeitä asioita ja elää turvassa.